

Monika Mičková, mistryně ČR 2012

Slovo úvodem

Kdybychom se mávnutím kouzelného proutku ocitli na soutěži moderních gymnastek v průkopnických dobách, tedy v polovině padesátých let minulého století, viděli bychom na první pohled několik výrazných odlišností od současných závodů. V první řadě, žádná gymnastka by určitě necvičila v pestrobarevném trikotu se sukýnkou zdobenou flitry či kameny, ale měla by na sobě černý trikot (nebo později barevný trikot bez zdobení) s číslem na zádech. Její sestavu by na klavír doprovázel pán, který by hrál v tak rychlém tempu, aby se vešel do předepsaného limitu 1 – 1,30 minuty (dnes je délka nahrávky stanovena na 1,15 – 1,30 minuty a nově to nemusí být jen orchestrálka). Cvičilo by se na ploše 12x12 metrů bez koberce, zatímco v současnosti je koberec libovolné barvy o rozměru 13x13 metrů samozřejmostí, ba přímo nutností. Tehdejší gymnastka by musela zacvičit dvě povinné a dvě volné sestavy. Jak jedna povinná, tak volná sestava by byla bez náčiní, přičemž náčiní by si gymnastka mohla vybrat – švihadlo, obruč, míč o dvou velikostech, stuhu či dvě stuchy, závoj, praporec (současné závodnice mají náčiní předepsáno - švihadlo, obruč, míč, stuhu a kuzele). Nad závodem by tehdy dohlíželi 4 rozhodčí, dnes jich je třikrát tolik...

Takových rozdílů a změn, kterými moderní gymnastika v uplynulých šedesáti letech prošla, bych mohla jmenovat celou řadu. Některé jsou viditelné více, jiné méně, pravdou však je, že moderní gymnastika se v proměnách času opravdu výrazně mění a vyvíjí.

Kam směřuje současná moderní gymnastika?

Moderní gymnastika na vrcholové úrovni je sportem, jehož technická náročnost se v posledních letech rok od roku zvyšovala. Kdo sleduje významné mezinárodní závody, může potvrdit, že světové výkony závodnic jsou často na hranici možného. I proto nová pravidla, která začala platit od 1. ledna letošního roku, reflektují potřebu vrátit moderní gymnastice její umělecký aspekt a kladou daleko větší důraz na taneční složku a osobitý umělecký výraz. Jde jistým způsobem o návrat ke kořenům moderní gymnastiky, které se koneckonců v češtině až do roku 1969 říkalo gymnastika umělecká.

Tento staronový směr je výzvou nejen pro vrcholové sportovkyně, ale také pro oddíly, které působí v celém Česku a v nichž se budoucí hvězdy teprve rodí. V České republice existuje 93 oddílů s 4300 členy a všechny jsou soustředěny do osmi oblastí (Praha, Jihočeská oblast, Severočeská oblast, Západočeská oblast, Východočeská oblast, Oblast Vysočina, Severomoravská oblast, Jihomoravská oblast). Na výše uvedená čísla se můžeme dívat kriticky i optimisticky. Kriticky proto, že zájem dětí není tak velký, jak velký je v Česku potenciál i historická zkušenost (například v roce 1966 existovalo v Československu 144 oddílů s 9687 členy), a optimisticky proto, že i přes různé možnosti trávení volného času, které současné děti mají, i nelehkou ekonomickou situaci oddílů je stále v tělocvičnách živo. Stále zde pracují nadšení trenéři, rozhodčí, lékaři, další spolupracovníci, sponzoři i rodiče, kteří našemu sportu fandí a věnují mu svůj čas i finanční prostředky. Všem patří velký dík.

Moderní gymnastika vždycky byla a zůstane individuálním sportem, který vyžaduje velkou dřinu, pravidelnost, spoustu odříkání, ale současně vede děti od předškolního věku k ladnému pohybu, učí je trpělivosti a každodenní práci jim ukazuje, že dobrý výsledek a úspěch nejsou zadarmo. A proto je dobře, že i v letošním roce, ve kterém si připomínáme šedesát let existence našeho krásného sportu, moderní gymnastika stále žije - v podobě masového sportu pro děti a mládež, v podobě tréninkových středisek mládeže i české národní reprezentace, která hájí naše barvy na významných světových soutěžích, a v neposlední řadě i v podobě krásných a nezapomenutelných zážitků ze závodů na světové úrovni, jejichž součástí máme tu čest být.

Blanka Mlejnková, předsedkyně Českého svazu moderní gymnastiky

Počátky vzniku moderní gymnastiky

Moderní gymnastika, v počátku označovaná pojmem „umělecká gymnastika“, se v Československu začala formovat na začátku 50. let minulého století. Vycházela z tradic české a slovenské tělesné výchovy žen a ze zkušeností tanečních a rytmických škol, které se věnovaly klasickému tanci. Rozvíjela se také pod vlivem umělecké gymnastiky v zemích tehdejšího Sovětského svazu, kde se umělecká gymnastika začala utvářet kolem roku 1930.

Historické milníky české (československé) moderní gymnastiky

1953: Vznik ústřední komise umělecké gymnastiky

Kdyby měla moderní gymnastika svůj křestní list, bylo by na něm prosincové datum roku 1953. Tehdy vznikla první komise umělecké gymnastiky při sekci sportovní gymnastiky. První předsedkyní byla Miroslava Burianová. V této době se tvořil obsah umělecké gymnastiky a její organizační zajištění. V roce 1954 se konala první celostátní porada členů komise umělecké gymnastiky, ze které vzešly pokyny pro podzimní celorepublikovou soutěž pódiových skladeb. V Karlínském divadle v Praze se na ní představilo 29 družstev se skladbami různého charakteru – tanečními, baletními, rytmickými a akrobatickými.

1955: První celostátní soutěž v jednotlivkyních

Historicky prvního závodu jednotlivkyň se zúčastnilo 29 žen ze 7 krajů a 31 dorostenek z 9 krajů. Byly vypsány i dvě kategorie žaček. Mezi dorostenkami zvítězila Hana Machatová, která později zazářila i na mezinárodním poli. Vítězkou v kategorii žen se stala Alena Chylíková (Toušová).

1956: První celostátní školení trenérek v Prešově s účastí 30 krajských zástupkyň

1957: První školení rozhodčích

1958: První úřední mistrovství republiky v Karlových Varech

Konalo se 15. června a v pětiboji startovalo 19 závodnic ze 4 krajů. Tituly získaly Dagmar Šťastná a Alena Toušová.

1960: První účast československých reprezentantek na mezinárodních závodech

Jednalo se o první mezinárodní trojutkáni v umělecké gymnastice v Bulharsku. Zvítězily reprezentantky Sovětského svazu, naše závodnice byly druhé, třetí skončily Bulharky.

1962: První televizní přenos, snaha o osamostatnění umělecké gymnastiky

Umělecká gymnastika se snažila o osamostatnění a „odtržení“ od sportovní gymnastiky. Významnou roli v tomto procesu sehrálo exhibiční vystoupení pro technickou komisi Mezinárodní gymnastické federace FIG při mistrovství světa ve sportovní gymnastice v roce 1962. Na základě těchto ukázek byla umělecká gymnastika přijata za řádného člena FIG, byl také schválen návrh uspořádat první mistrovství světa v umělecké gymnastice v Budapešti v roce 1963.

V roce 1962 byla umělecká gymnastika poprvé přenášena Československou televizí, když televize odvysílala přenos ze závodu O pohár MDŽ. Tento závod měl dlouhá léta mimořádný mezinárodní význam.

1963: Ustanoven samostatný Svaz umělecké gymnastiky v Československu

Předsedkyní se stala Dagmar Páclová.

1965: Největší československý úspěch na pražském mistrovství světa v Praze

Hana Sitniánská se stala absolutní mistryní světa. A další titul mistryně světa přidala ve finále cvičení s náčiním, bez náčiní vybojovala bronz. Na 3. místě ve víceboji skončila Hana Machatová, na 4. Jana Běrová. Soutěžilo se ve čtyřboji – povinná a volná sestava bez náčiní, volná sestava s míčem a se švihadlem. Tribuny byly nabitě, televizní přenos černobílý, noviny plné gymnastiky.

1967: Společné skladby byly zařazeny do světových soutěží a Češky získaly stříbro na MS

Společné skladby byly určeny pro 6 cvičenek s náčiním. Na mistrovství světa 1967 se naše společná skladba autorky a trenérky Květy Černé v konkurenci 11 zemí umístila na krásném druhém místě. V jednotlivkyních se Hana Sitniánská stala mistryní světa ve cvičení se švihadlem, sestry Machatovy skončily v Kodani v první desítce.

1969: „Umělecká gymnastika“ se mění na „moderní gymnastiku“

Název přijal Československý svaz umělecké gymnastiky z podnětu FIG. Platí od 1. 1. 1969 a používá se dodnes. V roce 1973 získala společná skladba v Rotterdamu na mistrovství světa stříbrnou medaili. V roce 1977 na mistrovství Evropy v Basileji vybojovaly gymnastky společné skladby bronzovou medaili. Nelze opomenout stříbro ve cvičení se švihadlem, které z Basileje přivezla Zuzana Záveská a bronz ve švihadle, který získala Iveta Havlíčková.

1978: První mistrovství Evropy v moderní gymnastice

Konalo se v Madridu. Československo reprezentovala Daniela Bošanská, která ve víceboji obsadila 4. místo a 2. byla v sestavě se stuhou. Osmá se ve víceboji umístila Iveta Havlíčková. Na bronzové medaile dosáhly naše ženy ve společné skladbě se šesti obručemi. A pod trenérským vedením Marie Čížkové a Květy Černé přicházely další úspěchy – v roce 1979 získala společná skladba na MS v Londýně stříbrné medaile. Daniela Bošanská získala zlatou medaili za cvičení s kužely a bronz za cvičení se švihadlem Havlíčková se Záveskou.

1980: Moderní gymnastika poprvé na olympijských hrách

Na OH v Moskvě se moderní gymnastika poprvé předvedla jako ukázkový sport. Bylo to představení úspěšné, takže za 4 roky v Los Angeles měla moderní gymnastika svoji olympijskou premiéru, bohužel bez československé účasti. Olympijskou atmosféru zažily naše gymnastiky v Soulu v roce 1988 (Oulehlová, Sokolovská), v Barceloně 1992 (Oulehlová, Šrámková), v Atlantě 1996 (Oulehlová, Šebestová), v Aténách 2004 (Červenková). Historicky nejlepším českým umístěním je 8. místo Lenky Oulehlové, svěřenkyně trenérky Zdenky Schinzelové, v Barceloně.

1993: Rozdělení republiky – nové svazy

1. lednem 1993 vznikly dva samostatné svazy a česká i slovenská moderní gymnastika se vydaly vlastními cestami. Od roku 2003 pořádají společně v jednom termínu i místě mistrovství ČR a mistrovství SR – střídavě jeden rok v České republice a následující rok ve Slovenské republice.

2006: Světová gymnastika v České republice

Od tohoto roku se celkem sedmkrát uskutečnila významná světová soutěž Grand Prix Brno v moderní gymnastice. Grand Prix bude letos poosmé pořádat brněnský klub SK TART MS v říjnu 2013. Tento mezinárodní závod je vynikající příležitostí vidět v České republice olympijské medailistky a závodnice ze světové špičky a každoročně ho navštíví kolem 2000 diváků.

2013: Rok oslav - 60 let české moderní gymnastiky

Mistryně 1958 - 2012

Mistryně Československa ve víceboji

1958	Dagmar Šťastná	1975	Marcela Klingerová
1958	Alena Toušová	1976	Tatána Mrenová
1959	Jiřina Machatová	1977	Iveta Havlíčková
1960	Dagmar Šťastná	1978	Daniela Bošanská
1961	Dagmar Šťastná	1979	Daniela Bošanská
1962	Dagmar Šťastná	1980	Daniela Bošanská
1963	Hana Machatová	1981	Šárka Baťková
1964	Dagmar Šťastná	1982	Šárka Baťková
1965	Hana Machatová	1983	Zuzana Záveská
1966	Hana Machatová	1984	Libuše Mojžíšová
1967	Zdena Mlynářová	1985	Daniela Záhorovská
1968	Hana Sitnianská	1986	Jana Zapletalová
1969	Hana Sitnianská	1987	Andrea Koppová
1970	Julie Pekeländerová	1988	Denisa Sokolovská
1971	Marcela Klingerová	1989	Lenka Oulehlová
1972	Marcela Klingerová	1990	Lenka Oulehlová
1973	Marcela Klingerová	1991	Jana Veselá
1974	Alena Baťková	1992	Lenka Oulehlová

Mistryně České republiky ve víceboji

1993	Lenka Oulehlová
1994	Lenka Oulehlová
1995	Lenka Oulehlová
1996	Lenka Oulehlová
1997	Lucie Bárková
1998	Andrea Šebestová
1999	Žaneta Černošlávková
2000	Kristýna Kalábová
2001	Žaneta Černošlávková
2002	Kateřina Kopáčová
2003	Kateřina Kopáčová
2004	Dominika Červenková
2005	Dominika Červenková
2006	Iva Mendlíková
2007	Iva Mendlíková
2008	Nela Radiměřská
2009	Nela Radiměřská
2010	Nataly Hamříková
2011	Monika Míčková
2012	Monika Míčková

Monika Míčková, mistryně ČR 2012

Nataly Hamříková, mistryně ČR 2010

